

Aksaray Üniversitesi Öğrencilerinin Aksaray Kent Merkezindeki Yeme-İçme Mekânları Algısı

Perceptions of Aksaray University students about food-beverage places in the city center of Aksaray

Funda Varnacı Uzun^{1*}, Aysu Altaş²

¹ Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Aksaray

² Aksaray Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Aksaray

Öz: Bu çalışmada, Aksaray Üniversitesi merkez kampüsünde öğrenim gören öğrencilerin Aksaray kent merkezinde yer alan yeme-içme mekânları algılarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. 2006 yılında Aksaray Üniversitesi kurulmuş ve üniversitenin kuruluşundan günümüze kadar kentsel görünümde ortaya çıkan en önemli değişim yeme-içme mekânlarında olmuştur. Bu mekânları hem beslenme hem de sosyalleşme amacıyla en fazla kullanan nüfus grubunun üniversite öğrencileri olması sebebiyle çalışma üniversite öğrencilerine yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın amacı doğrultusunda; “Aksaray Üniversitesi öğrencilerinin zihin haritalarında, yeme-içme mekânlarının toplanma alanı olarak kentin hangi bölgesi yer almaktadır?”; “Aksaray Üniversitesi öğrencilerinin zihin haritalarında daha çok hangi tür yeme-içme mekânları yer almaktadır?”; “Aksaray Üniversitesi öğrencilerinin yeme-içme mekânları zihin haritalarında belirttikleri unsurlar, Lynch (1960)’ın kentsel imajını oluşturan elemanlara uyarlanabilir mi?” sorularına yanıt aranmıştır. Veri toplama aracı olarak anket ve taslak harita tekniğinin kullanıldığı çalışma 324 öğrenci ile yürütülmüştür. Haritaların analizinde nitel analiz teknikleri kullanılmıştır. Taslak haritalarda öğrencilerin çizdikleri bölgeler ve çizimlerinde yer alan yeme-içme mekânları betimsel olarak değerlendirilmiştir. İşaretlenen mekânların sıklıklarına göre haritalar oluşturulmuş ve değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, öğrencilerin eski kentsel bölgeler yerine üniversitenin kurulması ile gelişen alanları daha fazla algıladığı ve üniversitenin kuruluşu ile birlikte kentin yeme-içme mekânlarının görünümünde gerçekleşen dönüşüme uyum sağladıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin zihin haritalarında, dönenciler ile kafelerin algılanma sıklığı yüksektir. Ayrıca, çalışmada Lynch’in kentsel imaj elemanlarından yollar ve nirengi noktalarının yüksek sıklıkla öğrencilerin algılarında yer aldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yeme-içme mekânları, davranış coğrafyası, zihin haritaları, taslak harita, Aksaray, Aksaray Üniversitesi

Abstract: In this study, it is aimed to determine the perceptions of students receiving education at the central campus of Aksaray University about food-beverage places in the city center of Aksaray. In 2006, Aksaray University was established and the most important change in the urban view has been observed in food-beverage places since the establishment of the university until today. As these places are mainly used by university students for both nourishment and socialization, the study targets university students. According to the study objective, answers are sought to the following questions; “Which region of the city is involved in mind maps of Aksaray University students as the assembly area of food-beverage places?”; “What kind of food-beverage places are generally involved in mind maps of Aksaray University students?”; “Could the elements specified in mind maps of Aksaray University students regarding food-beverage places be adapted into elements that constitute Lynch (1960)’s urban image?”. The study where the data were collected via questionnaire and draft map techniques was

*İletişim yazarı: F. Varnacı Uzun, e-posta: fundavarnaci@hotmail.com

Makale Geliş Tarihi: 03.11.2018

Makale Basıma Uygun Tarihi: 24.01.2018

conducted with 324 students. The maps were analyzed by using qualitative analysis techniques. On draft maps, the areas drawn by students showing food-beverage places were evaluated descriptively. Maps were formed and evaluated according to the frequency of places being marked. As a consequence; it was determined that students mainly perceived the areas that developed after the establishment of the university rather than former urban regions and adapted to the transformation caused by the establishment of the university in the appearance of food-beverage places of the city. Doner shops and cafes were perceived more frequently in mind maps of students. In the study, it was also determined that roads and triangulation points, which are among Lynch's urban image elements, were perceived more frequently by students.

Keywords: Food-beverage places, behavior geography, mind maps, draft map, Aksaray, Aksaray University

1. Giriş

Mekân, Arapça kökenli bir kelimedir ve en yalın tanımıyla yer, konum anlamına gelmektedir (www.tdk.gov.tr). Mekân kavramına daha kapsamlı yaklaşıldığında ise “insanı çevreden belli bir ölçüde ayıran ve içinde eylemlerini sürdürmesine elverişli olan boşluk” şeklinde bir tanımlama yapmak mümkündür (Yüksek, 2015: 23). Mekânların insan ilişkilerini içerdiği, kişilerin ve toplumların kültürel bakış açılarına göre şekillenebildiği, içerisinde bir mahremiyet duygusu barındırdığı ve zaman ile yakından ilişkili olduğu bilinmektedir. Mekânları farklı bakış açılarıyla farklı sınıflandırmalara tabii tutmak mümkündür. Örneğin, sınırlanan ve matematiksel değerlerle ifade edilebilen hacim “fiziksel mekân”, duyu organlarıyla algılanabilen ya da görülebilen ise “algısal mekân (sensori-motor mekân)” olarak adlandırılmaktadır. Kişilerin algıladığı mekâna ilişkin olarak zihninin içinde taşıdığı imaj, biliş haritasına ilişkin mekân “kavramsal mekân (temsili mekân)” oluşturmaktadır. İçinde insanların hareketlerini gerçekleştirdiği, kullandığı ve davranışlarını etkileyen mekân ise “davranışsal mekân” olarak tanımlanmaktadır (Kısa Ovalı, 2015: 48). Mekânsal imaj kavramını ilk tanımlayanlardan biri olan Lynch (1960)’e göre mekânsal imaj; dıştaki fiziksel çevrenin, genelleştirilmiş zihinsel bir resmidir.

Kent mekânları denildiğinde ise kentli yurttaşların, gündelik yaşamlarını sürdürmelerine aracılık eden, kentin ve kentliliğin inşasında aracı rol üstlenen minör kurumlar aklı gelmektedir. Bu kurumlar, kentin politik/iktisadi coğrafyası dışında yer alan, daha açık bir şekilde kentin kültürel yüzeyini yansıtan mekânlardır. Örneğin, sinemalar, tiyatrolar, restoranlar, pastaneler, müzeler, galeriler, kütüphaneler, oteller, barlar, birahaneler, kafeler, kahvehaneler, parklar vs. kentin gündelik yaşamının üzerine bina edildiği yerler olarak modern yaşamın odak kurumları arasında yer almaktadır. Buralar, yeme/içme, eğlenme, vakit geçirme, gösteri, moda, yürüme, bakma, kendini salıverme, özgürlük, kaçış, spontanelik vb. yaşamsal durumlara/aktivitelere karşılık gelmektedirler (Aytaç, 2007: 200). Kent mekânlarına verilen örneklerin pek çoğunun doğrudan ya da dolaylı olarak yeme-içme mekânı (restoranlar, pastaneler, oteller, barlar, birahaneler, kafeler, kahvehaneler vb.) olduğu görülmektedir. Bilindiği üzere genellikle kent merkezlerinde çok sayıda yeme-içme mekânı bulunmakta ve mekânların her biri bir diğerinden farklı özelliklere sahip olmaktadır. Tasarımları, tefrişleri, mönüleri, hizmet politikaları gibi unsurlar, yeme-içme mekânlarını birbirinden ayırmaktadır. Yeme-içme mekânları, temelde insanların yeme-içme ihtiyaçlarını karşılamayı, insanların hoş vakit geçirmesini ve kaliteli hizmet almasını amaçlayan ticari işletmelerdir. Yeme-içme mekânlarını farklı bakış açılarına göre sınıflandırmak mümkündür. Örneğin Kültür ve Turizm Bakanlığı yeme-içme mekânlarını “Lokantalar” ve “Kafeteryalar” olmak üzere ikiye ayırmıştır ve Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmelik’te her bir mekânın taşınması gereken özellikleri tek tek belirtmiştir (www.teftis.kulturturizm.gov.tr). Yıldız (2010) ise yeme-içme mekânlarını “İşletme Belgelerine Göre Restoran İşletmeleri” ve “Özelliklerine Göre Restoranlar” olmak üzere ikiye ayırmıştır.

Kent mekânlarının insanlar tarafından ne şekilde anlaşıldığı, bu mekânları nasıl seçtikleri ve buradaki faaliyetlerini nasıl gerçekleştirdikleri gibi hususlar, kent sosyolojisi, kent ekolojisi, kent ve kültürel coğrafya, mimarlık, şehircilik vb. disiplinler tarafından araştırılmaktadır (Aytaç, 2007: 201). Davranışsal coğrafya, insanların çeşitli çevrelere tepkilerinin geniş ölçüde onları nasıl algıladığı ve anladığına bağlı olduğunu esas alan yaklaşımdır (Tümertekin ve Özgüç, 1998). Davranışsal coğrafya 1960'lı yıllardan itibaren ilgi görmeye başlamıştır. Davranışsal coğrafya konusunda literatürde temel kaynak niteliğinde çeşitli çalışmalar bulunmaktadır (Cox, 1973; White, 1976; Gould&White, 1986; Golledge&Stimson, 1997; Golledge, 1999; Gold, 1980). Davranışsal coğrafyanın temel görüşü, insanların çevresel imajları ile gerçek davranışları arasında kuvvetli bir ilişkinin var olduğudur. Davranışsal coğrafya çalışmalarında çevresel algı yaklaşımı ön plana çıkmaktadır. Çevresel algı ise, kişilerin duyguları yoluyla çevreden uyarıcı olarak dünya hakkında bilgi edinme olgusu olarak tanımlanmaktadır (Tümertekin ve Özgüç, 1998). İnsanların içinde yaşadıkları çevreyi anlamlandırma biçimleri, zihinlerinde mekanla ilgili oluşan tasarım, mekanları algılama ve belleklerine kaydetmelerinin açıklanması için bilişsel harita kavramı kullanılmaktadır. Bilişsel harita kavramını ilk kez Tolman (1948), hayvanların sınırlı bir mekânda yön bulmalarına ilişkin laboratuvar çalışması sonucunda kullanmıştır. Tolman (1948) çalışmasının sonuçlarına göre insanların sinir sistemlerinde yer alan kara kutularında haritaya benzer bir temsil inşa ettiklerini (bilişsel harita) ve bu temsillerin insanların günlük yaşamlarındaki hareketlerini yönlendirdiğini savunmaktadır. Downs ve Stea (1973) bilişsel haritayı, “insanın içinde bulunduğu lokasyonlar hakkında edindiği, depoladığı, hatırladığı ve çözümlendiği bir dizi psikolojik dönüşüm ile günlük mekansal çevrenin özelliklerinden oluşan bir süreç” olarak tanımlamaktadır. Golledge (1999)’a göre bilişsel harita, mekânsal bilginin içsel olarak temsil edilmesini ifade etmek amacıyla kullanılan bir kavramdır. Bell, Fisher ve Loomis ise (1978) bilişsel haritayı kent algısı temelinde tanımlayarak, zihnimizde oluşturduğumuz, gerçeğin bir taslağı, tamamlanmamış ve bozulmuş bir hâli olan “zihinsel kentler” olarak belirtmektedir.

İnsanların yaşadıkları kentlere ilişkin çevresel algılarını belirlemeye yönelik öncü çalışma Lynch'in 1960 yılında Boston, Jersey City ve Los Angeles şehirlerinde yaşayanlara yönelik yaptığı çalışmadır. Taslak harita tekniği ile insanların zihin haritalarında yer alan kent imajını belirlemeye çalışan Lynch (1960)'e göre; insanların kent imajlarında beş öge ön plana çıkmaktadır.

- Güzergâhlar/Yollar: İnsanları gidip-geldikleri, seyahat ettikleri sokaklar, caddeler;
- Kenarlar: Ana caddeler ya da akarsu, demiryolu gibi unsurlar;
- Düğüm noktaları: Yoğunluk merkezleri, meydanlar;
- Yörelere/Bölgeler: Ortak belirleyici karakteri olan alanlar (İş alanları vb.)
- İşaret öğeleri (Nirengi noktaları): Şehrin dikkat çeken önemli noktaları.

Lynch (1960)'tan sonra insanların çeşitli mekânlara yönelik algılarını içeren zihin haritalarını belirlemeye yönelik olarak taslak harita tekniğini kullanan çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Lynch (1960) tarafından öncülük edilen taslak harita tekniği, insanların zihin haritaları hakkında çok ayrıntılı bilgi toplanmasını sağlamakta ve bireyin çevresel imajını belirlemeyi nispeten kolay hale getirmektedir (Imani & Tabaeian, 2012). Taslak haritalar, mekânsal bilgileri geri çağırarak, görselleştirmek ve iletmek için uzun zamandır kullanılmaktadır. İnsanların yaşadıkları ya da ziyaret ettikleri çevreyle ilişkileri vardır ve insanlar, algıladıkları, yaşadığı ve ezberledikleri alanlara ilişkin mekânsal bilgilerini çizdikleri haritalar aracılığıyla aktarabilirler (Wang & Schwering, 2005). Taslak harita yöntemini kullanmanın bazı eleştirilen yönleri de bulunmaktadır. Bu eleştiriler daha çok insanların çizim yeteneklerinin aynı olmadığı üzerinde toplanmaktadır. Ancak, bazı sözel verilerin de haritalara eklenmesi ile bu sorunun ortadan kalkacağı vurgulanmaktadır (Long, 2007). Lynch (1960) sonrası yapılan çalışmalarda, taslak haritaların analizinde genellikle nitel yöntem kullanılmıştır. Taslak haritalarda bulunan öğelerin frekansları hesaplanarak, davranış haritalarına dönüştürülmüştür (Lynch,

1960; Appleyard, 1969; Orleans, 1973). 1980'lerden sonra ise, taslak haritaların analizinde t-testi ve korelasyon analizleri gibi nicel analiz teknikleri de kullanılmaya başlanmıştır (Weisman, 1981; Peponis et al.,1990; Haq, 2001; Golledge, 2008).

Bu araştırma kapsamında insanların mekâna yönelik algılarının belirlenmesini konu edinen literatürdeki bazı çalışmalar incelenmiştir. Söz konusu çalışmaların birinde, üniversite öğrencilerinin zihnindeki Sydney ve Melbourne şehirlerinin imajlarını belirlemek adına 115 kişi ile taslak harita tekniği kullanılarak çalışma gerçekleştirilmiştir (Son, 2005). Matthews (1980), 11-18 yaş grubundaki öğrencilerin yaşadıkları kente ilişkin zihin haritalarını belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmada, Lynch'in kentsel imaj öğeleri referans olarak alınmıştır. Imani & Tabaeian (2012) tarafından yapılan çalışmada, 50 kişilik bir grubun İsfahan kentine yönelik zihin haritalarının taslak harita tekniği ile belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada katılımcıların yarısının bölgeyi ilk ziyaretleri iken, diğer yarısı bölgede uzun süredir ikamet edenlerden oluşmaktaydı. Wang & Schwering (2005), Almanya'nın Münster şehrinde yer alan üç farklı kentsel alana yönelik algılarını belirlemek için 21 kişi ile çalışmışlardır. Çalışma üç aşamalı olarak gerçekleştirilmiş ve sonuçta 45 taslak harita üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Birolek & Andráško (2015) çalışmalarında, zihinsel haritalama yoluyla Olomouc'un hinterlandındaki banliyölerin yerel sakinler tarafından algılanmasını belirlemeyi amaçlamışlardır. Jun (2003)'ün çalışmasında, Oregon Üniversitesi kampüsüne ilişkin öğrencilerin zihnindeki imaj belirlenmeye çalışılmıştır. Bir diğer çalışmada da, San Francisco'da yaşayanların kente yönelik algılarının belirlenmesi amacıyla kent sakinlerine taslak zihin haritaları çizdirilmiştir. Çalışma 57 adet taslak harita ile gerçekleştirilmiştir. Taslak haritalardan elde edilen haritalar ArcGIS programı aracılığıyla görselleştirilmiştir (Annechino & Cheng, 2011).

Türkiye'de davranışsal coğrafya ve çeşitli grupların mekâna yönelik zihin haritalarının belirlenmesi ile ilgili çalışmalar incelendiğinde, Tümertekin (1978) ve Tolun (1980)'in konuyu teorik olarak ele alan çalışmalarının alandaki ilk çalışmalar olduğu görülmektedir. Bu konuda uygulamalı ilk çalışma ise, Tunçel (2002) tarafından taslak harita tekniği ile yapılan öğrencilerin zihinlerindeki İslam Ülkelerini belirlemeye yönelik çalışmadır. Aliagaoglu (2007), taslak harita yöntemini kullanarak, üniversite öğrencilerinin zihinlerindeki Balıkesir kent imajını ortaya çıkarmıştır. Tunçel (2009) çalışmasında, Elazığ kentinde yer alan ve alışveriş için kullanılan bir caddenin, caddeyi kullanan çeşitli gruplar tarafından nasıl algılandığını belirlemiştir. Karadağ ve Turut (2013), öğrencilerin İzmir'e yönelik kentsel çevre algılarının ölçülmesi ve bunda etkili faktörler üzerine çalışmışlardır. Südaş & Gökten (2012), çalışmalarında coğrafya öğrencilerinin Avrupa ile ilgili zihin haritalarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Gökten & Südaş (2014) tarafından yapılan çalışmada, zihin haritaları yoluyla Sydney'de yaşayan Türk göçmenlerin Avustralya imajları değerlendirilmiştir. Özdemir (2014) ise, Türkiye'nin yeryüzü şekilleri konusunda öğrencilerin zihin haritalarını geliştirmeye yönelik uygulamalı bir çalışma gerçekleştirmiştir. Temurçin ve Keçeli (2015) çalışmalarında, Isparta şehrinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin kentsel mekân algılarını değerlendirmişlerdir. 250 öğrenci ile yürütülen bu çalışmada öğrencilerin zihin haritalarını ortaya çıkarmak için taslak harita yöntemi kullanılmıştır. Aliagaoglu ve Çildam (2017) tarafından yapılan çalışmada, Balıkesir şehrinde yaşayanların şehrsel imajları kentsel problemlerin belirlenmesi amacıyla değerlendirilmiştir. Karakuş (2007) çalışmasında, İzmir'de yaşayanların İzmir Kültürpark'ına ilişkin bilişsel temsillerini, bu kamusal alana atfettikleri anlamları ve bu alana ilişkin yere bağlılık düzeyleri hakkında bilgi edinmeyi amaçlamıştır. Çalışmasında, taslak harita ve anket tekniklerini kullanmıştır.

Aksaray kent merkezine yönelik olarak gerçekleştirilen bu çalışmada ise, Aksaray Üniversitesi merkez kampüsünde öğrenim gören öğrencilerin Aksaray kent merkezinde yer alan yeme-içme mekânları algılarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. 1989 yılından beri il olan Aksaray, Aksaray Üniversitesi'nin kuruluş yılı olan 2006 yılından günümüze kadar hızlı bir şekilde büyümüş ve kentsel görünümde ortaya çıkan en önemli değişim yeme-içme mekânlarında olmuştur. Bu mekânları hem

beslenme hem de sosyalleşme amacıyla en fazla kullanan nüfus grubunun üniversite öğrencileri olması sebebiyle çalışma üniversite öğrencilerine yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın amacı doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır:

“Aksaray Üniversitesi öğrencilerinin zihin haritalarında yeme-içme mekânlarının toplanma alanı olarak kentin hangi bölgesi yer almaktadır?”

“Aksaray Üniversitesi öğrencilerinin zihin haritalarında daha çok hangi tür yeme-içme mekânları yer almaktadır?”

“Aksaray Üniversitesi öğrencilerinin yeme-içme mekânları zihin haritalarında belirttikleri unsurlar, Lynch (1960)’ın kentsel imajını oluşturan elemanlara uyarlanabilir mi?”

2. Çalışma Alanı

Çalışma alanı olarak Aksaray kent merkezi seçilmiştir. 1989 yılına kadar Niğde’ye bağlı bir ilçe durumundaki Aksaray, 1989 yılında il statüsüne yükseltilmiştir. 2016 yılı itibarıyla Aksaray’ın toplam nüfusu 396.673 iken, merkez nüfusu 293.631 kişidir.

2006 yılında, Aksaray Üniversitesi kurulmuştur. Günümüzde, Aksaray Üniversitesi’nde 9 Fakülte, 4 Yüksekokul, 7 Meslek Yüksekokulunda ön lisans ve lisans düzeyinde eğitim yapılmaktadır. Üniversitenin, Fakülteler ve Yüksekokul bazında 9975, Meslek Yüksek Okullarında 4650 ve Enstitülerde 1871 olmak üzere toplamda 16.496 öğrencisi vardır.

Aksaray Üniversitesi’nin kuruluşundan önce Aksaray kent merkezinde iş ve ticaret alanları; vilayet konağı, belediye binası ile kent meydanını içine alan Ankara Caddesi, Bankalar Caddesi, Kalealtı Caddesi, Belediye ve Kurtuluş Caddeleri ile çevrilmiş olan alanda toplanmaktaydı (Arıbaş, 2008). Günümüzde bu alan, kent meydanı ve çevresindeki yeme-içme mekânları ile önemini koruyor olmakla birlikte, üniversitenin öğrenci kapasitesinin artması şehrin görünümünde önemli değişimler de yaratmıştır. Şehrin görünümünde gerçekleşen en önemli dönüşüm yeme-içme mekânlarının dağılımında olmuştur. Üniversitenin kuruluşu öncesinde Ebulfez Elçibey Caddesi sadece konut alanı olarak kullanılıyor ve bu caddede hiç yeme-içme mekânı bulunmuyordu. Günümüzde ise, bu caddede 30’den fazla yeme-içme mekânı bulunmaktadır. Caddenin ismi de, Kafeler Caddesi olarak halk diline yerleşmiştir. Kent merkezinde iki adet alışveriş merkezi (AVM) bulunmaktadır. Bunun yanında halk dilinde 40 metrelik cadde olarak bilinen Atatürk Bulvarı da kentin çeşitli iş kollarının ve yeme-içme mekânlarının toplandığı en büyük caddesidir.

3. Yöntem

3.1. Evren ve Örneklem

Çalışmanın ana kütlesi (evreni) Aksaray Üniversitesi öğrencileridir. Çalışmanın örnekleme, mekânda daha uzun süre bulunmanın mekânı algılamadaki olumlu etkisi dikkate alınarak, merkez kampüste öğrenim gören son sınıf öğrencileri arasından tabakalı örneklem tekniğine göre seçilmiştir. Bilindiği üzere tabakalı örnekleme, sınırları belirlenmiş bir evrende alt tabakalar veya alt birim gruplarının var olduğu durumlarda kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Aksaray Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı’ndan edinilen verilere göre 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde son sınıfa kayıtlı toplam öğrenci sayısı 3660’tır. Tabakalı örneklem tekniğine göre, her bölümde son sınıfa kayıtlı öğrenci sayısının %10’u çalışmaya dahil edilmiştir. Sekiz farklı fakültenin 28 farklı bölümünde öğrenim gören 366 son sınıf öğrencisine Şubat-Haziran 2017 tarihleri arasında veri toplama aracı uygulanmıştır. Uygulanan araçların 42’si geçersiz sayılmıştır. Çalışma 324 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir.

3.2. Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak anket ve taslak harita tekniği kullanılmıştır. Anket, demografik özelliklere yönelik 9 ve öğrencilerin yeme-içme tercihlerine yönelik 4 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Ayrıca öğrencilerden anketin arka yüzüne, Aksaray kent merkezinde yer alan yeme-içme mekânlarının taslak haritasını çizmeleri istenmiştir. Çizimleri konusunda öğrencilere herhangi bir sınırlama getirilmemiş (cadde, sokak, yiyecek grubu vb.), öğrenciler tamamen serbest bırakılmıştır. Öğrencilere çizimleri için yaklaşık 30 dakika süre verilmiştir.

3.3. Verilerin Analizi

Çalışmada nitel analiz teknikleri kullanılmıştır. Taslak haritalarda öğrencilerin çizdikleri bölgeler ve çizimlerinde yer alan yeme-içme mekânları betimsel olarak değerlendirilmiştir. İlk olarak, öğrencilerin Aksaray kent merkezinde çizdikleri kısımların frekansları çıkarılmıştır. İkinci aşamada da, çizimlerinde yer alan yeme-içme mekânlarının frekansları çıkarılmıştır. Yeme-içme mekânlarının isimleri kullanılmamış, mekân türüne göre kodlama yapılmıştır. İşaretlenen mekânların sıklıklarına göre haritalar oluşturulmuş ve değerlendirilmiştir. Haritaların oluşturulmasında ArcGIS 9.3 programı kullanılmıştır. Altlık olarak da, GoogleMap'ten alınan Aksaray kent merkezine ait haritalar kullanılmıştır.

4. Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde, öncelikle çalışmaya katılan öğrencilere ilişkin demografik bilgilere yer verilmiştir. İkinci aşamada ise, öğrencilerin yeme-içme mekânları ile ilgili algısı değerlendirilmiştir.

4.1. Çalışmaya katılan öğrencilere ilişkin veriler

Çalışmaya 366 kişi katılmış ancak 42 öğrencinin çizimleri anlamlı olmadığı ya da hiç çizim yapmadıkları için çalışma dışında bırakılmıştır. Değerlendirmeye alınan anketlere göre, çalışmaya katılan öğrencilerin 185'ini kız, 139'unu erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerin fakültele göre dağılımında %33,33 ile mühendislik fakültesi öğrencileri ve %22,22 ile fen-edebiyat fakültesi öğrencileri ilk sıradadır (Çizelge 1).

Öğrencilerin aylık kişisel gelirlerinin dağılımına bakıldığında öğrencilerin %51,23'ünün 401-700 TL arasında gelire sahip olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %21'i ise 400 TL'den daha az gelire sahiptir. Bu durumda öğrencilerin çok büyük bir kısmının çok düşük gelir ile öğrenimlerini sürdürdükleri görülmektedir. Öğrencilerin konaklama yerlerinde ise %57,4 ile ev seçeneği ilk sırada yer almaktadır (Tablo 1).

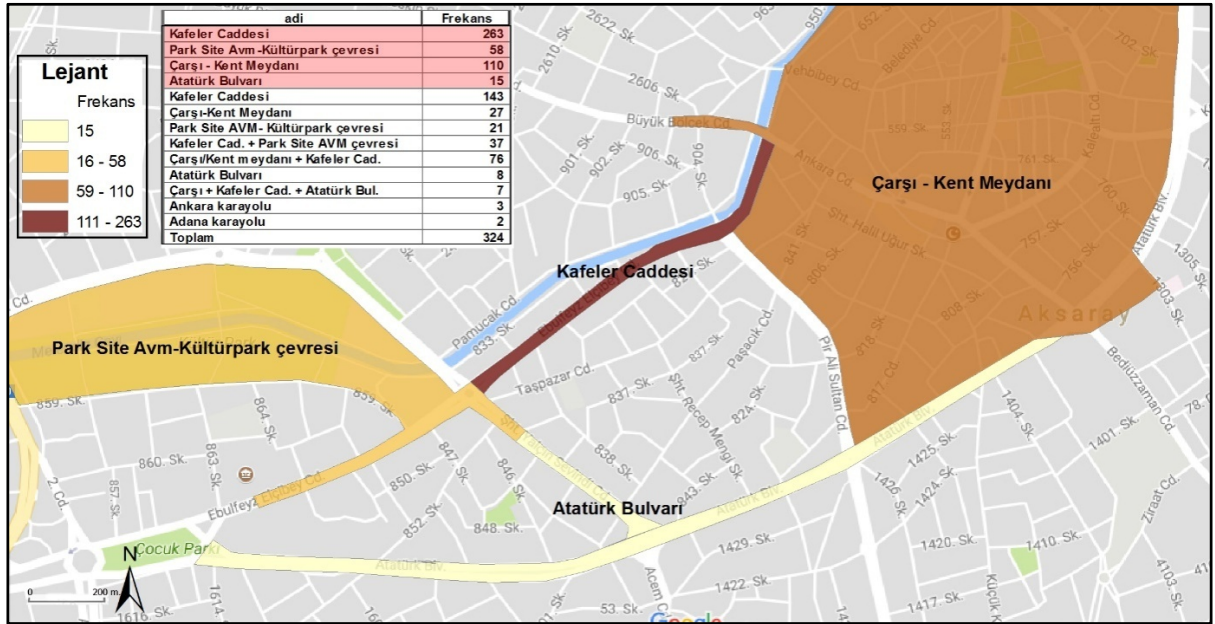
Öğrencilerin yeme-içme mekânlarını kullanım sıklığı incelendiğinde, öğrencilerin haftada 1-2 defa (%42,6) ile ayda 1-2 defa (%31,8) bu mekânları kullandıkları görülmektedir (Çizelge 1).

Çizelge 2. Çalışmaya katılan öğrencilere ilişkin çeşitli veriler

Demografik özellikler	(N=324)	(%)
<i>Cinsiyet</i>		
Kız	185	57,1
Erkek	139	42,9
<i>Fakülte</i>		
Mühendislik	108	33,33
Fen-Edebiyat	72	22,22
Eğitim	60	18,52
İktisadi İdari Bilimler	46	14,2
Sağlık	22	6,8
Turizm	7	2,16
İslami Bilimler	7	2,16
Veteriner	2	0,61
<i>Gelir</i>		
400 TL'den az	68	21,0
401-700 TL	166	51,23
701-1000 TL	44	13,57
1.001 TL ve üzeri	46	14,2
<i>Konaklama yeri</i>		
Ev	186	57,4
Devlet yurdu	91	28,1
Özel yurt	47	14,5
<i>Yeme-içme mekânlarını kullanma</i>		
Her gün	24	7,4
İki günde bir	39	12,03
Haftada 1-2	138	42,6
Ayda 1-2	103	31,8
Hiç	20	6,17

4.2. Öğrencilerin yeme-içme mekânları algıları

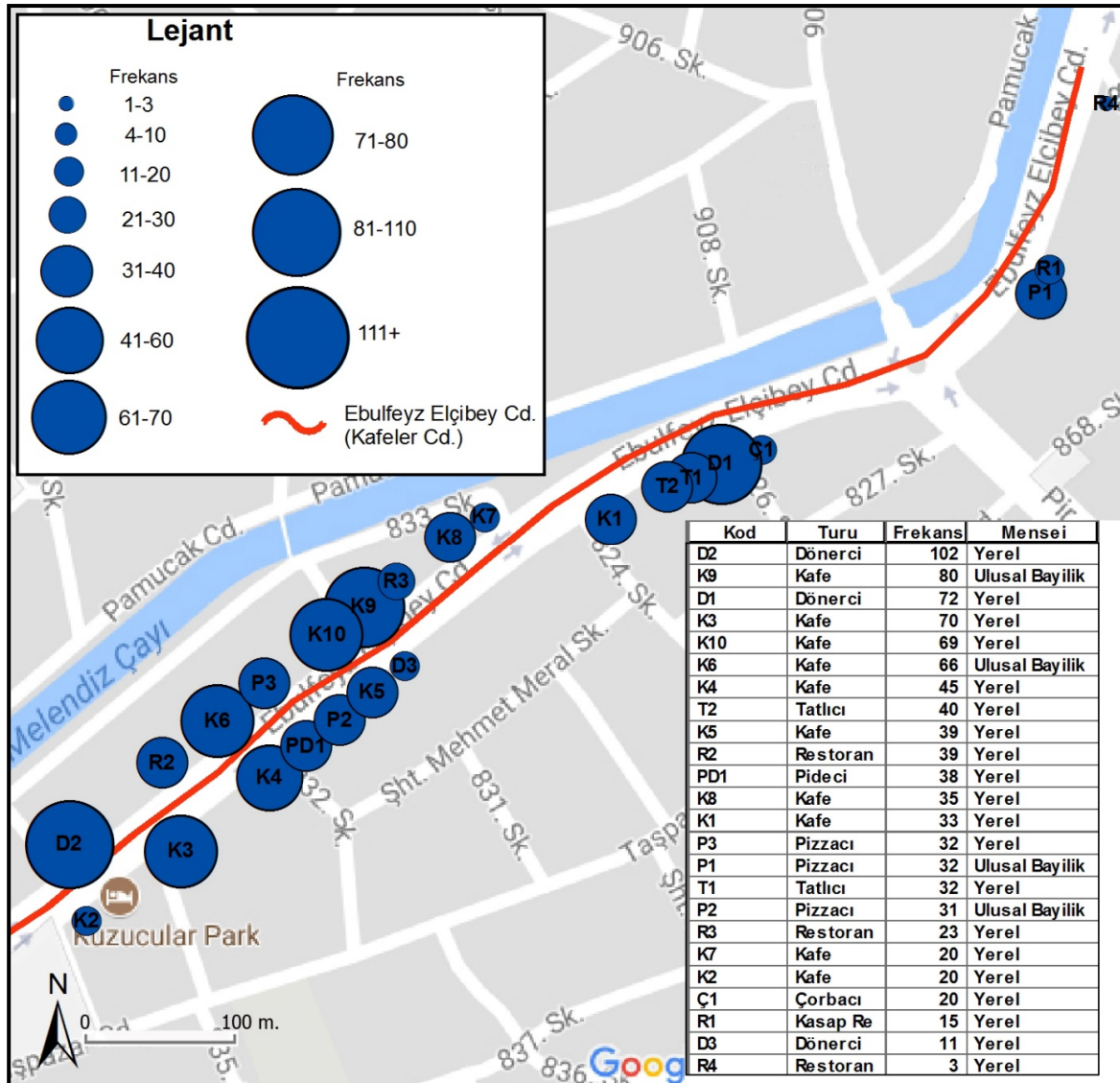
Çalışmada ilk olarak öğrencilerin kent merkezindeki yeme-içme mekânları zihin haritalarında kent merkezinin hangi bölgesini algıladıkları değerlendirilmiştir. Öğrencilerin 143'ünün sadece Ebulfeyz Elçibey Bulvarı'nda bulunan mekânları çizdikleri, toplamda ise 263 öğrencinin çizimlerinde bu caddenin yer aldığı tespit edilmiştir (Şekil 1). Öğrenciler çizimlerinde bu caddenin resmi adını kullanmamaktadırlar. Bunun yerine caddenin ismini Kafeler Caddesi olarak belirtmişlerdir.

Şekil 1. Öğrencilerin zihin haritalarındaki çizim alanlarının dağılımı

Öğrencilerin zihin haritalarında ikinci önemli çizim alanı olarak kent meydanı-çarşı bölgesini çizdikleri belirlenmiştir. Sadece, çarşı bölgesini çizen 27 kişi iken, bir başka mekânla birlikte çarşığı çizenlerin sayısı daha fazladır. Toplamda 110 öğrenci çarşı-kent meydanını içine alan çizimler yapmıştır (Şekil 1).

Çizimlerdeki üçüncü bölge ise, Ebulfeyz Elçibey Bulvarı'nın devamını da oluşturan alanla birlikte, Park Site AVM ve Kültürpark çevresidir. Toplamda 58 öğrencinin çiziminde bu bölge yer almaktadır (Şekil 1). Pek çok çizimde de, Park Site AVM'nin çizilen bölgenin dışında da kalsa belirtildiği görülmüştür. Kentin en büyük bulvarı durumundaki Atatürk Bulvarı ise öğrencilerin sadece 15'inin çiziminde yer almaktadır (Şekil 1).

Öğrencilerin zihin haritalarında ikinci aşamada yeme-içme mekânı olarak algıladıkları mekânlar değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler için her bir çizim bölgesine ait haritalar oluşturulmuştur.

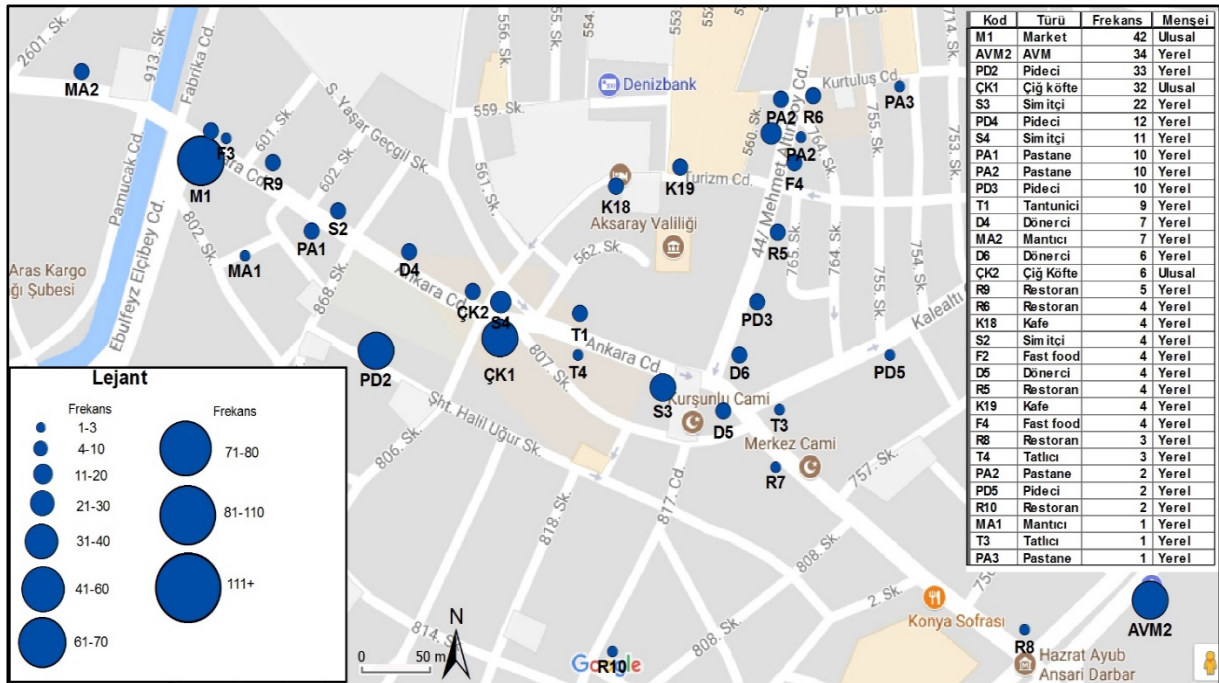
Şekil 2. Ebulfeyz Elçibey Caddesi'ndeki mekânların öğrencilerin zihin haritalarındaki gösterim sıklıkları

Şekil 2’de görüldüğü gibi sıklığı değişmekle birlikte Kafeler Caddesi’nde yer alan tüm yeme-içme mekânları öğrencilerin zihinlerinde yer almaktadır. Kafeler Caddesi üzerinde yer alan mekânların pek çoğunda fiyatlar öğrenci bütçesi için yüksektir. Ancak öğrencilerin algılarında üst seviyede yer almasının sebeplerinden birinin üniversite kampüsüne giden dolmuşların hareket durağının bu cadde üzerinde olması ve bu caddenin öğrencilerin üniversiteye gidiş-gelişlerinin ana güzergâhını oluşturması olduğu düşünülmektedir.

Bu cadde üzerinde 24 farklı mekân öğrenciler tarafından belirtilmiştir. Bu mekânlardan en fazla zihin haritalarına girmiş olan ise, D2 kodlu dönerci olup, çizimlerde 102 defa gösterilmiştir (Şekil 2). D2 kodlu dönercinin öğrenci bütçesine en uygun mekân olmasının öğrencilerin algısında ilk sıralarda yer almasında etkisi olduğu tahmin edilmektedir.

Öğrencilerin zihin haritalarında ikinci sırada K9 kodlu kafe yer almaktadır. Bu kafenin ulusal ve bayilik sistemi ile çalışan bir kafe olması, markalaşmış mekânların öğrencilerin algılarında ön plana çıktığını göstermektedir. Yine K6 kodlu ulusal bayilik sistemi ile çalışan kafe yüksek fiyatları sebebiyle, öğrencilerin yeme-içme amaçlı çok fazla tercih ettikleri bir mekân olmamasına rağmen mekân algılarında üst sıralarda yer almaktadır (Şekil 2). Ayrıca, genel olarak kafelerin öğrencilerin yeme-içme mekânı algılarında üst seviyelerde olduğu, zihin haritalarında yer alan ilk 10 mekân arasında 6 kafe bulunduğu belirlenmiştir (Şekil 2).

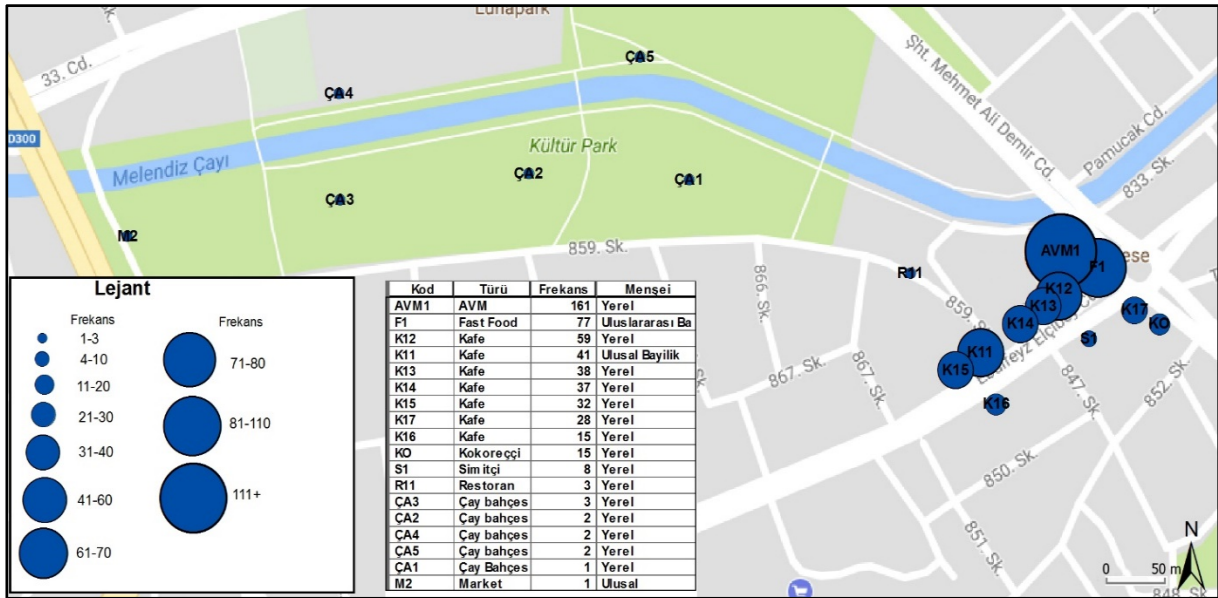
Çarşı bölgesi ve kent meydanı çevresinde yer alan mekânların belirtildiği harita incelendiğinde, öğrencilerin bu bölgede 32 farklı mekânı işaretlediği görülmüştür. Ancak, bu mekânların işaretlenme sıklıklarına bakıldığında, Kafeler Caddesi’ne göre mekânların algılanma düzeyinin çok düşük olduğu görülmektedir. Çarşı bölgesinde en fazla işaretlenen mekân M1 kodlu bir markettir. Bu mekânın zihin haritalarında ön plana çıkmasının en önemli sebebi ise, marketin kent merkezinin önemli nirengi noktalarından birini oluşturmasıdır. Çarşı bölgesinde ikinci sırada işaretlenen diğer mekân ise yine önemli nirengi noktalarından biri olan Efor AVM’dir (Şekil 3).

Şekil 3. Çarşı/Kent meydanındaki mekânların öğrencilerin zihin haritalarındaki gösterim sıklıkları

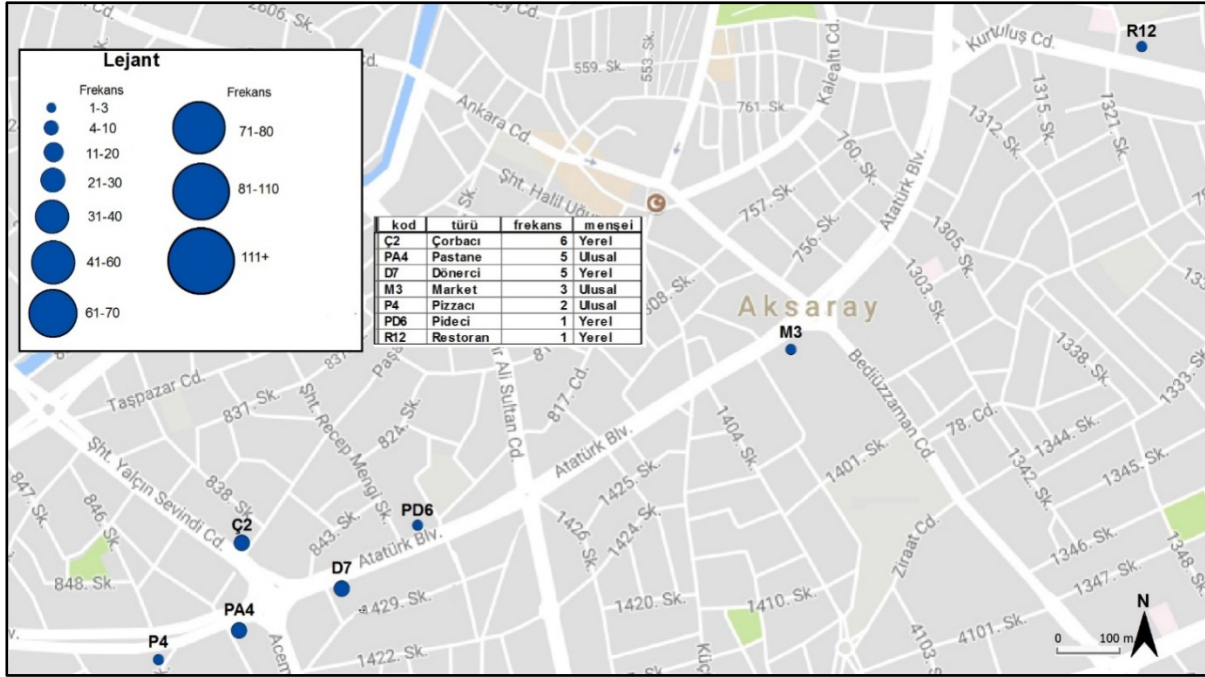
Çarşı bölgesinde işaretlenen diğer mekânlarda, pideciler, çiğ köfteci ve simitçiler ön plana çıkmaktadır. Bu mekânların öğrenci bütçesine uygun olması ve öğrencilerin beslenme ihtiyaçları için öncelikli tercih ettiği mekânlar olmasının, algılarında ön plana çıkmasına neden olduğu düşünülmektedir. Çarşı bölgesinde yer alan pek çok yeme-içme mekânı öğrencilerin algılarında hiç yer almazken, bir kısmı da 5 ve daha düşük tekrarlanma sıklığına sahiptir (Şekil 3).

Park Site AVM ve Kültürpark çevresindeki mekânların öğrencilerin zihin haritalarındaki gösterim sıklıkları incelendiğinde, Park Site AVM'nin 161 defa gösterimle ilk sırada yer aldığı görülmektedir (Şekil 4). Bu AVM'nin şehrin en önemli nirengi noktalarından biri olması öğrencilerin algılarında etkili olmuştur. AVM önündeki, uluslararası bayilik sistemi ile çalışan fast food restoranın ikinci sırada, ulusal bayilik sistemi ile çalışan kafenin dördüncü sırada yer almaları, öğrencilerin yeme-içme mekânları algılarında markalaşmanın ön planda olduğunun bir göstergesidir.

Şekil 4. Park Site AVM-Kültürpark çevresindeki mekânların öğrencilerin zihin haritalarındaki gösterim sıklıkları

Kafeler Caddesinin devamındaki Park Site AVM önünde yer alan kafeler yüksek sıklıkla öğrencilerin zihin haritalarında yer almıştır (Şekil 4). Bu durumun sebebinin, öğrencilerin bu tür mekânlara olan ilgileri yanında, bu kafelerin önünde üniversite öğrencilerinin büyük bir kısmının üniversiteye ulaşım için kullandığı dolmuş durağının yer alması olduğu düşünülmektedir. Kampüse her gidiş öncesinde kafeler önünde geçirilen zamanın da algılarını etkilediği tahmin edilmektedir. Yerel halkın önemli rekreasyon alanlarından biri olan Kültürpark'ın içinde yer alan yeme-içme mekânları ise öğrencilerin zihin haritalarında çok düşük sıklığa sahiptir (Şekil 4).

Şekil 5. Atatürk Bulvarı'ndaki mekânların öğrencilerin zihin haritalarındaki gösterim sıklıkları

Kentin en büyük caddesi durumundaki Atatürk Bulvarı'nda yer alan yeme-içme mekânlarının öğrencilerin zihin haritalarındaki gösterim sıklıklarına bakıldığında, Atatürk Caddesi'nin öğrencilerin yeme-içme mekânı anlamında algılarında olmadığını söylemek mümkündür. Bu cadde üzerinde pek çok mekân olmasına rağmen öğrenciler tarafından sadece 7 mekân altı ve daha az sıklıkla öğrencilerin zihin haritalarında yer almıştır (Şekil 5). Bu durumun, söz konusu caddenin öğrencilerin üniversiteye ulaşım güzergâhında olmaması, öğrencilerin konakladıkları yerlerin genellikle uzağında kalması ve cadde üzerindeki yeme-içme mekânlarının bir arada değil, cadde boyunca dağınık şekilde olması ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

5. Sonuç ve Öneriler

Aksaray Üniversitesi merkez kampüsünde öğrenim gören öğrencilerin Aksaray kent merkezinde yer alan yeme-içme mekânları algılarının belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada, öğrencilerin algılarında kentin eski ve köklü iş, yeme-içme ve idari alanını oluşturan kent meydanı düşük seviyede yer alırken, yeni açılan yeme-içme mekânlarının bulunduğu Ebulfez Elçibey Caddesi ön plandadır. Ayrıca, öğrencilerin zihinlerinde bu caddenin resmî isminin bilinirliği bulunmamaktadır. Öğrenciler caddenin resmî ismi yerine Kafeler Caddesi ismini kullanmaktadırlar. Kentin en büyük bulvarı olan Atatürk Bulvarı ve yerel halk için önemli ve eski bir rekreasyon alanı olan Kültürpark öğrencilerin algılarında çok düşük seviyede yer almıştır. Sonuç olarak, öğrenciler, eski kentsel bölgeler yerine üniversitenin kurulması ile gelişen ve görece daha modern alanları daha fazla algılamaktadırlar. Üniversitenin kuruluşu ile birlikte kentin yeme-içme mekânlarının görünümünde gerçekleşen dönüşüme öğrenciler uyum sağlamıştır.

Kafeler Caddesi ve Park Site AVM çevresini çizen öğrencilerin zihin haritalarında, dönerci ve kafelerin algılanma sıklığı yüksektir. Tunçel (2009) tarafından yapılan çalışmada da bu çalışmayla uyumlu olarak, üniversite öğrencilerinin daha çok kıyafet dükkanları ve kafeleri işaretledikleri tespit edilmiştir. Buna karşılık çarşı-kent meydanı bölgesini çizen öğrencilerin yeme-içme mekânları

algılarında pideci, simitçi ve çiğ köfteciler gibi öğrenci bütçesine daha uygun ve günlük beslenme ihtiyaçlarını karşıladıkları yerler ön plandadır.

Kafeler Caddesi'ndeki mekânların öğrencilerin algılarında daha fazla yer almasını Lynch'in kentsel imaj elemanları ile açıklamak mümkündür. Öğrencilerin, fiyatları kendi bütçeleri için oldukça yüksek ve genellikle günlük beslenme ihtiyaçları için tercih etmedikleri kafelerin neredeyse hepsinin ismini bilmeleri, bu kafelerin kampüse gidiş-geliş güzergâhı üzerinde olması ile ilgilidir. Ayrıca, bu caddedeki mekânların neredeyse hepsinin yeme-içme mekânı olması algılamayı ve hatırlamayı kolaylaştırmaktadır. Bu cadde bu özelliği ile de, Lynch'in yöreler/bölgeler ögesi ile uyumluluk göstermektedir.

Kentin en büyük bulvarı olan Atatürk Bulvarı'ndaki yeme-içme mekânlarının da öğrencilerin algılarında çok zayıf olarak yer alması, bu caddenin öğrenciler için önemli bir güzergâh olmaması ile ilişkilidir. Ayrıca, öğrencilere göre bu cadde bir kenar ögesi olarak da zihinsel algılarında yer almamakta ve Lynch'in kenarlar ögesi ile ters düşmektedir. Aksaray kent meydanındaki yeme-içme mekânlarının öğrencilerin zihin haritalarında düşük seviyede bulunması Lynch'in düğüm noktaları ögesi ile de uyum göstermemektedir.

Öğrencilerin zihin haritalarında yer alan bazı unsurların tekrarlanma sıklıkları yüksektir. Bu mekânlardan özellikle Park Site AVM, M1 kodlu market ve Efor AVM kentin nirengi noktaları olarak sıklıkla işaretlenmişlerdir. Önemli noktaların öğrencilerin algılarında daha fazla yer edinmesi de yine Lynch'in kentsel imaj elemanlarından nirengi noktaları ile uyum göstermektedir. Yapılan çalışmaların pek çoğunda, bu çalışma ile benzer olarak, insanların zihin haritalarında ön plana çıkan unsur nirengi noktaları olmaktadır. Örneğin, Biolek & Andráško (2015)'in çalışmalarında, yerel halkın çizimlerinde nirengi noktaları ilk sıradadır. Aliğağoğlu (2007)'nin çalışmasında öğrencilerin çizimlerinde nirengi noktaları ön plana çıkmıştır. Sydney'de yapılan çalışmada, Sydney'de yaşayan katılımcılar, yer işaretlerine (nirengi noktalarına) dayalı olarak Sydney'in zihinsel haritasını çizmişlerdir (Son, 2005).

Sonuç olarak bu çalışmada, Lynch'in kentsel imaj elemanlarından yollar ve nirengi noktalarının yüksek sıklıkla öğrencilerin algılarında yer aldığı tespit edilmiştir. Literatürdeki farklı çalışmalar da bu sonucu destekler niteliktedir. Ancak bazılarında ikiden daha fazla ögenin de ön plana çıktığı görülmektedir. Huynh & Doherty (2007)'nin çalışmalarında nirengi noktaları ve yolların öncelikli olarak çizildiği tespit edilmiştir. Imani & Tabaeian (2012)'nin çalışmasında, katılımcıların büyük bir kısmı nirengi noktaları, düğüm noktaları ve yolları haritalarında göstermiştir. Wang & Schwering (2005), Lynch'i takiben, dört tür mekânsal nesneyi taslak haritalarındaki temel unsurlar olarak belirlemişlerdir: Nirengi noktaları, caddeler, kavşaklar ve şehir blokları. Annechino & Cheng (2011)'in çalışmalarında Lynch'in teorisindeki tüm öğeler tespit edilmiştir. Temurçin ve Keçeli (2015)'in çalışmalarında, bu çalışmadan ve Lynch'in teorisinden farklı olarak öğrencilerin zihin haritalarında binaların öncelikli olarak yer aldığı tespit edilmiştir.

Öğrencilerin zihin haritalarında ulusal ya da uluslararası bayilik sistemi ile çalışan yeme-içme mekânları da sıklıkla yer almıştır. Bu durum da, markalaşmanın öğrencilerin algısını önemli ölçüde etkilediğinin bir göstergesidir.

Bu çalışma sonuçlarına göre, öğrencilerin kentteki yeme-içme mekânlarını daha geniş ölçekte algılamaları için bazı düzenlemelere ihtiyaç vardır. Öğrencilerin kent meydanı-çarşı bölgesindeki yeme-içme mekânlarına yönelik algılarını ve tercihleri geliştirmek için, bu bölgedeki mekânların daha fazla öğrenciye hitap eden yapıda olması gerekmektedir. Ayrıca, bu mekânlar çarşı bölgesinde çok dağınık durumdadırlar. Çarşı bölgesinde benzer iş kollarının dolayısıyla yeme-içme mekânlarının bir araya toplanmasına yönelik planlamalar da gereklidir.

Bu çalışmada, öğrencilerin yeme-içme mekânları algıları genel olarak değerlendirilmiştir. Bundan sonraki çalışmalarda, öğrencilerin algılarında ortaya çıkan farklılıklar değerlendirilerek, bu farklılıklarda cinsiyet, gelir durumu, öğrenim görülen fakülte, mekânları kullanım sıklığı gibi faktörlerden hangilerinin etkili olduğu tartışılabilir. Ayrıca, bu çalışma sadece üniversite öğrencileri ile sınırlandırılmıştır. Kentte yaşanan mekânsal dönüşümün kent halkı tarafından nasıl algılandığının değerlendirilmesi amacıyla çalışma, farklı gruplardan (esnaf, memurlar, lise öğrencileri, ev hanımları vb.) oluşan kent halkına da uygulanabilir.

Referanslar

- Aliağaoğlu, A. (2007). Davranışsal coğrafyaya bir örnek: öğrenci merkezli Balıkesir şehir imajı. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 17-44.
- Aliağaoğlu, A. & Yılmaz Çıldam, S. (2017). Balıkesir’de şehirselleşme: şehirselleşme problemlerinin tespitine yönelik bir araştırma. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 22(37), 35-52.
- Annechino, R. & Cheng, Y.S. (2011). *Visualizing Mental Maps*. Master’s Final Project. USA: San Francisco University of California in Berkeley.
- Appleyard, D. A. (1969). *City Designers and the Pluralistic City, Planning Urban Growth and Regional Development: The Experience of the Guayana Program of Venezuela*. Cambridge: Mass. MIT Press.
- Arıbaş, K. (2008). Aksaray kentinin mekânsal değişim ve dönüşüm süreçleri. *V. Ulusal Coğrafya Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 249-260.
- Aytaç, Ö. (2007). Kent mekânlarının sosyo-kültürel coğrafyası. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 199-226.
- Bell, P.A.; Fisher, J.D. & Loomis, R.J. (1978). *Environmental psychology*. Saunders.
- Biolek, J., & Andráško, I. (2015). Investigating suburban environment by means of mental maps: a case study of Olomouc hinterland. *Human Geographies – Journal of Studies and Research in Human Geography*, 9(1), 43-56.
- Blaut, J. M. & Stea, D. (1974). Mapping at the age of three. *Journal of Geography*, 73, 5-9.
- Cox, K.R. (1973). *Man, Location and Behaviour: Introduction to Human Geography*. John Wiley & Sons Inc.
- Downs, R.M. & Stea, D. (1973). *Image & Environment: Cognitive Mapping and Spatial Behavior*. Aldine Pub.Co.
- Francescato, D. & Mebane, W. (1973). How Citizens View Two Great Cities: Milan and Rome. In R. Downs and D. Stea (Eds.), *Image and Environment*. (pp.131-147). Chicago: Aldine.
- Gold, J.R.(1980). *An Introduction to Behavioural Geography*. London: Oxford University Press.
- Golledge, R. G. (2008). Behavioral geography and the theoretical/ quantitative revolution. *Geographical Analysis*, 40(2008), 239-257.
- Golledge, R.G. & Stimson, R.J. (1997). *Spatial Behavior: A Geographic Perspective*. New York: Guilford Press.
- Golledge, R.G. (1999). *Wayfinding Behavior: Cognitive Mapping and Other Spatial Processes*. Johns Hopkins University Press.
- Gould, P. & White, R. (1986). *Mental Maps*. London: Routledge.
- Gökten, C. & Südaş, İ. (2014). The image of Australia: A case study on the mental maps of Turkish immigrants in Sydney. *Journal of Geography and Geology*, 6(2), 82-92.
- Haq, S. U. (2001). *Complex Architectural Settings: An Investigation of Spatial and Cognitive Variables through Wayfinding Behavior*. (Unpublished Doctoral Thesis). Atlanta: Georgia Institute of Technology.
- Huynh, N.T. & Doherty, S. T. (2007). Digital sketch-map drawing as an instrument to collect data about spatial cognition. *Cartographica*, 42(4), 285-296.
- Imani, F. & Tabaeian, M. (2012). Recreating mental image with the aid of cognitive maps and its role in environmental perception. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 32, 53 – 62.
- Jun, B.W. (2003). *Mapping Students’ Perception of the University of Oregon Campus*. Unpublished master thesis. USA: University of Oregon.
- Karadağ, A. ve Turut, H. (2013). Üniversite öğrencilerinin kentsel çevre algısı üzerine bir araştırma: İzmir örneği. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 11 (1), 31-51.
- Karakuş, P. (2007). *İzmir Kültürpark’ının, İzmirliiler Açısından Anlamı ve Kültürpark Hakkındaki Temsilleri*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.
- Kısa Ovalı, P. (2015). Turistik Alanlarda Mekân Tasarımı (Ed. Yelda Uçkan) içinde *Tasarım ve Mekân Tasarımı*. 6. Baskı, (ss:40-57), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (2017). <http://teftis.kulturturizm.gov.tr/TR,14518/turizm-tesislerinin-belgelendirilmesine-ve-niteliklerin-html>, E.T: 01.07.2017.

- Long, Y. (2007). *The Relationships Between Objective and Subjective Evaluations of the Urban Environment: Space Syntax, Cognitive Maps, and Urban Legibility*. (Unpublished doctoral thesis) North Carolina: North Carolina State University.
- Lynch, K. (1960). *The Image of the City*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Matthews, M. H. (1980). The mental maps of children: images of coventry's city centre. *Geography*, 65(3), 169-179.
- Orleans, P. (1973). Differential Cognition of Urban Residents: Effects of Social Scale on Mapping. In R. Downs and D. Stea (Eds.), *Image and Environment* (pp.115-130). Chicago: Aldine.
- Özdemir, N. (2014). Öğretmen adaylarının Türkiye'nin yeryüzü şekilleri konusundaki zihin haritalarını geliştirmeye yönelik deneysel bir çalışma. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(5), 1685-1706.
- Peponis, J., Zimiring, C. & Choi, Y. K. (1990). Finding the building in wayfinding. *Environment and Behavior*, 22, 555-590.
- Son, A. (2005). The measurement of tourist destination image: applying a sketch map technique. *International Journal of Tourism Research*, 7, 279-294.
- Südaş, İ. & Gökten, C. (2012). Cognitive maps of Europe: geographical knowledge of Turkish geography students. *European Journal of Geography*, 3(1), 41-56.
- TDK (2017). http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&kelime=mek%C3%A2n&uid=35221&guid=TDK.GT.S.58931f6b580950.15013141, E.T: 25.05.2017.
- Temurçin, K. & Keçeli, K. (2015). Bir davranışsal coğrafya çalışması: Isparta şehri örneğinde uluslararası öğrencilerin kentsel mekân algısı. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 36, 117-138.
- Tolman E.C. (1948). Cognitive maps in rats and men. *Psychological Review*, 55 (4): 189-208.
- Tolun, B. (1980). Davranışlara yönelik coğrafya, Anglo-Saksonların "behavioral geography"si ve sosyo-ekonomik deneyimleri, *İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Dergisi*, 23, 257-277
- Tunçel, H. (2002). Türk öğrencilerinin zihin haritalarında İslam ülkeleri, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(12), 83-103.
- Tunçel, H. (2009). Kentsel mekânın algılanması: Elazığ örneği, *Ankara Üniversitesi V. Ulusal Coğrafya Sempozyumu* (16-17 Ekim 2008), Ankara.
- Tümertekin, E. (1978). *Beşeri Coğrafya'ya Giriş*. İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Yayın No. 100.
- Tümertekin, E. & Özgüç, N. (1998). *Beşeri Coğrafya: İnsan, Kültür, Mekân*. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Wang, J. & Schwering, A. (2005). Number invariant spatial information in sketch maps — a study of survey sketch maps of urban areas. *Journal of Spatial Information*, 11, 31-52.
- Weisman, G. (1981). Evaluating architectural legibility: wayfinding in the built environment. *Environment and Behavior*, 13, 189-204.
- White, G.F. (1976). *Natural Hazards: Local, National, Global*. Oxford University Press Inc.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, E. (2010). Restoran İşletmelerine Giriş. (Ed. M. Sarıışık, Ş. Çavuş & K. Karamustafa) içinde *Profesyonel Restoran Yönetimi- İlkeler, Uygulamalar ve Örnek Olaylar*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yüksek, G. (2015). Turistik Alanlarda Mekân Tasarımı (Ed. Yelda Uçkan) içinde *Çevresel Gelişmeler Altında Mekân Olgusu*. (ss: 22-37), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.